

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 4.

315. Maiu.

1864.

Sinodu pp. in Blasiu.

(Capetu din Nr. tr.)

8. A propusu la ordinea dilei legerea si verificarea protocolului din siedinti'a de mai 'nainte.

La care propunere scolanduse notariulu sinodale „ad hoc“ a lesu protocolulu, care adunanti'a sinodale dupa-ce senguratecii si au facutu observatiunile, ce leau vediutu de lipsa, l'a si verificatu, pofindu, că intru adevieria acestei verificatiuni se 'lu subscrie dupa datina presiedintele si notariulu sinodale „ad hoc“.

Ioane Fekete Negruti m. p.
presiedinte.

D. Ioane Bobu, notariu.

Dup' aceea spre continuarea pertraptarilor sinodali.

9. Propune presiedintele la ordinea dilei pertraptarea despre inbonatirea starei materiali a docentelui.

Cu privire la acést'a materia considerata de altumintea dupa tóta insemnetatea sua, dupa desbateri diverse privitorie mai alesu la adoptarea unui principiu, dupa care ar' fi a se plecá la imbonatirea starei materiali a docentiloru, la motivarea mai alesu a pré on. D. presiedinte s'a adoptatu de prin-eipin fisarea competintiei docentiloru in senguratecele comune, dupa carea in venitoriu va fi a se plati:

a) In tractulu protopopescu alu Blasiului.

In Blasid 420, in Ciufudu 200, in Obregi'a 160, in Cisteiu 180, in Bucadea 250, in Spatacu 180, in Cergaulu mare 250, in Cenadea 50, in Veza 180, in Türiu 240, in Mihaltiu 250, in Craciunelu 220, in Manaradea 100, Lupu 120, in Cergaulu micu 50 fl.

b) In tractulu protopopescu alu Biei.

In Sancelu 250, in Panadea 220, in S.-Miclosiu 80, in Jidvei 30, in S. Maria 60, in Feisa 200, in

Fagetu 150, in Lunc'a 140, in Glogovetiu 160, in Micasas'a 200, in Craciunelu de susu 50, in Iclodu 100, in Bia 200, in Spinulu 120, in Bolcaci 30, in Capelu'a 180, in Tatarluc 160, in Teuni 200, in Hususeu 30, in Veseusiu 100, in Lodormanu 150, in Chesleru 80 fl. v. a.

Not'a. Docentii conformu prescrialoru in circulariulu metrop. din ²⁵/₁₃ Noembrie 1862 sub rubric'a II punctulu C) din motivele acolo aduse, dupa impre-giurari voru fi si cantori besericesci.

Cu privire mai departe la scótearea acestoru fipsa dupa mai multe desbateri: a decisu sinodulu, că a ceea se se intemple, séu prin aruncator'a dupa sumariulu contributiunei, séu candu acést'a nu s'aru poté eruá; credentiosii in fiacare comuna se se imparta in 4 clase destinse dupa averea materiala lasanduse de altramente in liber'a voia a sengurateceloru comune impartirea in clase, si deciderea catului contributiunei fiacarei clase, de nu cum-va comun'a besericesca sum'a, ori contingentulu suu l'ar' compune in solidum prin esarendarea, ori lucrarea cu poteri unite a unui locu comune, ori prin alte intreprinderi cumuni, si menite spre scopulu acest'a amesuratu normeloru decise de altramente cu privire la castigarea bunuriloru besericesci in P. II, lit. d.

b) Competinti'a anuala a docentelui o va plati comun'a in dóne rate dintre cari ceea de antaia in 1 Oct; éra a dóu'a in 1 Aprilie a fiacarui anu scolaristicu. —

c) Competinti'a docentelui e datoriu a o scóte dela poporeni si a o admanuá docentelui curatorele primariu cu inspectorele civile alu scólei respective; de altramente:

d) Competinti'a docentelui se pote plati si in naturale dupa cum acelasi se va invoii cu comun'a numai catu se ésa sum'a fisata.

10. In legatura cu punctul premisu presiedintele a adusu mai departe la ordinea dilei cá obiectu de pertraptare si consultarea despre modulu cumu s'aru poté mai cu efepta indemná atatu copii buni de scola, cá aceia se ofrecuenteze cu diligintia, catu si parentii cá pre aceia sei tramitia la scola; ce cualitati si datorie se aiba docentii? si mai departe ca cene are de a representá scol'a fație cu oficiolatele baserecesci si civile. —

Fienduca esperiinti'a ne invatia cumca scolele si incatu exista inca nu au produsu, si nece potu produce efeptulu, si acést'a parte ca-ce ordenatiunile ordenariatului cu privire la ele pre unele locuri nu s'au nece publicatu, seau nu s'au datu esecutarei seau numai in modu forte imperfectu, precumu a observatu D. parocu din Obregia Nicolae Vlatiu; de aci cá in venitoriu se se incungiure astufeliu de urmari neplacute dupa desbateri mai seriose cu privire la acestu obiectu la propunerea mai alesu a aceluasi D. Parocu a decisu adunanti'a sinodale urmatoriale:

a) Fiacare pruncu — feti si fete — fora declinare de sesu e datoriu a cercetá scol'a comunale regulat dela plenirea anului alu 6 alu aetatei suale pana la plenirea anului alu doisprediecele inchisivu. — Éra de la anulu alu 12-le e indatoratu fia care a cercetá scol'a de repetitiune Duminec'a si in serbatori pana la anulu alu 15-le. Prelonga datori'a de a cercetá scol'a comunale regulatu si va mai tiené inca fia care de datoria strinsa a face si sportulu recerutu in scientiele de lipsa, si anume vá invetiá unulu fiacare prelonga inchiaturile credentiei si rogatiuni: a ceti si a scrie bene, Catechismulu, istori'a biblica, si a Patriei dinpreuna cu Geografi'a de lipsa si din Arithmetica celu puçienu cele 4 spegie, de aci in colo:

b) Carii dentre prunci-feti si fete-nu voru invetiá susu atinsele studia ori celu puçienu nu voru sei inchiaturile credentiei, rogatiunile, ceti, scrie bene, si aritmetica, candu voru ajunge la etatea si starea de a se casatori nu voru capetá beneucventare spre acést'a seau de locu, seau nu mai pre longa depunerea unei globe pana la 40 fl. v. a. — éra pentru cei ce de la anulu 1850 decandu in urm'a préinalteloru ordinatiuni guberniali si ale ordinariatului metropolitano s'au indatoratu dela etatea de 6 pana la 12 ani a amblá la scola pana acumu n'au invetiatu, nece sciu ceti si scrie, dupa publicarea acestoru decise sinodali, Protopopulu respectivu nu va da bene-

ucventare spre casatoria, pana candu seau nu voru invetiá celea de lipsa mai susu semnate seau voru depune taps'a de 3 — 10 fl. v. a. la paroculu locale seau la Curatorele primariu, sub responsabilitatea acestor'a, din cari se va formá unu fundu menitu spre ajutorarea cu celea de lipsa a copiiloru seraci, carii se afla in etatea deobligata a cercetá scol'a comunale, si se voru compará premia pentru scolarii, cari voru intrece pre ceialalti cu invetiatur'a, si cu portarea morala. —

De unde cá acést'a decisiune se se pota efeptuá de aci incolo se dispune strinsu cá spre dobandirea concesiunei, seau a schedulei de beneucventare la casatoria se se infaciesieze totudeun'a mirele in persona la protopopulu respectivu, cá acelasi esaminandulu se se convinga, decumva celu ce voiesce a se casatori póte respunde acestei ordenatiuni ori ba; éra mirés'a se va esaminá de catra paroculu locale inaintea curatorelui primariu, si in relationea oficioasa catra protopopulu paroculu va avé de a insemná cumca mires'a scia cele de lipsa adeca: inchiaturile credentiei, rogatiunile, ceti, scrie, si aritmetic'a. —

c) In catu se tiene de parentii de familia, acésti'a se indatorescu asupra cá copii sui in etatea menita spre a cercetá scol'a comunala, se si-i tramita regulatu la scola; — deci:

d) Parentii de familia cari fora cauza escusatoria voru negligi acést'a datorintia, ori chiaru se voru inpotrivi a-si da copii din etatea disa la scola, si voru continuá a remané in acést'a impotrivire reutatisa si dupa admonitiunea seriosa din partea Parocului locale, se voru pedepsi cu globa banale si a nme cu 20 cr. v. a. pentru antaia ora, 40 cr. pentru a dou'a ora, si cu 80 cr. v. a. pentru a treia orá, si asia mai departe crescundu pana la sum'a ds 10 fl. v. a.

e) Prelonga acést'a globa de renitentia rentatiuse si neascultare de mai marii baserecesci atari nesupusi pentru cá sesi iè pedeps'a cuvenintiosa, si pentru cá se nu fia spre pedeca si scandala si altor'a se voru strapune si deregatorii politice cá sesi capete pedeps'a cuvenita; dupa tote acestea de nu se voru inderepta, si nu voru face destulu datoriei loru de parinti facia cu pruncii sei, cá sei tramita regulatu la scola, judecanduse cá unii cari nu asculta de Basereca si de Saboru adecă cá pagani si vamesi se voru pedepsi cu pedepse sufletesci dupa formele si modurile insemnate in actele acestui Sinodu tractuale sub II, lit. b.

f) Cu esecutarea tuturor decisiunilor sinodali cuprinse in punctulu acest'a se insarcineza curatorele primariu, si paroculu locale cá directore alu scolei dinpreuna cu inspectorele scolastecu. —

Dealmentrea mai departe cá salariiloru fissate se respondia si cualificatiunea docentiloru voiesce si decide sinodulu cá docentii inainte dea se aplica in oficiu se se examineze mai 'nainte de catra paroculu locale in faci'a curatoratului baserecescu si dupa aceea ca se-si capete intarirea, se se examineze si de catra protopopulu respectivu; in specie spre a se poté considerá cineva aptu de docente vá trebui se scia si cantarile. —

XI. Din premisale urmandu de sene lips'a unoror individi cari se fia indaterati a conlucrá cu parochii locali la esecutarea decisiuniloru sinodali Presiedintele a mai adausu la ordinea dilei si consultarea despre acesti individi, despre datorintiele lor, si in urma déca li s'aru conveni nescari remuneratiuni?

Cu privire la acést'a propunere dupa mai multe desbateri, la cari au luat parte mai multi D. D. parochi si reprezentantii comunali adunanti'a sinodala a decisu urmatoriale:

a) In tóte negotiale tienutória de basereca si anume de baserec'a insasi si de bunurile ei, si incatu nu atinge dreptulu de proprietate usu fruptuariu a parocului adeca portiunea canonica, ingrigitoriulu supremu si respective ratiocinantele e curatorele primariu, care inse totusi va avé de a lucrá in cointielegere cu paroculu locale si cu curatorii ajutatori. —

Incatu mai departe pentru scolile comunali disponatoriulu de fronte in negotiale acestor'a erasi va fi curatorele primariu in strinsa contielegere inse cu paroculu locale si cu inspectorele civile.

b) Intr' asemenea va formá curatorele primariu dinpreuna cu paroculu locale si cu ceialalti curatori ajutatori oficiolatulu esecutore alu ordinantiuniloru sinodali ale sinodului tractuale preste totu facie cu comunele respective de unde

c) Curatorele primariu dinpreuna cu paroculu locale si cu ceialalti curatori ajutatori formandu oficiolatulu comunale baserecescu in singuratecele casuri, si negotia tienendu siedintie formali voru decide, si conclusulu dela atari siedintie reveditu de va cere insemnatatea obieptului si de catra protopopulu re-

spectivu, va fi deobligatoriu pentru tota comun'a baserecesca.

d) Totu curatorele primariu in cointielegere cu paroculu locale si cei alalti curatori si respective cu inspectorele civile voru representá comun'a atatu in negotiale baserecesci catu si scolari, si acést'a atatu facie cu oficiolatele superioare baserecesci, catu si cu cele politice. — De unde

e) Curatorele primariu cá se fia datoriu a responde despre esecutarea misiunii atatu de inalte cu ocasiunea intrarei soale in oficiu se va deoblega prin juramentu nu numai spre ducerea, si plenirea credentiosa si esacta a oficiulul seu; dara si spre aceea, ca in casu de negrigure, si neimplinire culpósa a aceluasi, se va supune judecatiei si esecutiunii saborului baserecescu renunsiandu cu totulu de dreptulu de a recurge la oficiolatulu poiticu in negotiale baserecesci, si scolari si incuntr'a decisiuniloru saborului tienutorie de acéstea; — si

f) Pentru-cá curatorele primariu dupa poteri se se remunereze pentru ocupatiunile multe si momentose, acelea prelenga onorea misiunii in alte va avé in fruntea credentiosiloru in basereca unu scaunu facutu pre spesele baserecei respective in care va siedé sub S. Liturgia; vá precede credentiosiloru in procesiunile solemne baserecesci, va avé a diecea parte din veniturile, ce le aru castigá pentru basereca si scol'a comunale cu a sua harnicia, si aptiviate, si in urma se indatorescu protopopii respectivii cá recurendu la oficiolatele din afora se le mediulocesca esemtiune dela greutatile prestatiuniloru comunali si comitatense. —

XII. Totu spre scopulu inaintarei intielesuali preste totu, si a celei religiose si morali in specie propune presiedintele la ordinea dilei consultatiunea: despre redicarea unei bibliotece de carti si diurnale religiose si morali la fiacare basereca si despre mediulocele cu cari s'aru poté mediuloci redicarea acelei Bibliotecei.

Luauduse acést'a propunere la pertraptare a fostu primita de catra adunanti'a sinodale cu mare placere, si aceeaasi cu privire la acestu obieptu a si decisu:

a) Fiacare comuna baseresésca representata in sinodu se indatoresce a intemeiá la basereca un'a biblioteca de carti si diurnale religiose si morali, si acést'a spre cultivarea religiosa si morale a paro-

cului locale, a docentului, și a copiilor școlari apti spre lectură.

b) Că mudiulocu mai deaprope spre întemeierea de atari biblioteci se voru aplică banii ce se voru culege sub Liturgia cu discosulu Duminec'a și în serbatori în una făcare basereca, seau și alte venituri de a le baserecei, seau școlii camunali care e legată strinsu cu baserec'a. —

XIII. În urmă cu privire la Institutulu sinodeloru presupunendu de sene pre celu alu sinodeloru diecesane presedintele a propusu la ordinea dilei și consultarea despre acést'a, de ora-ce spre multa dauna sufletesca și trupesca a clerului și a poporului credentiosu, acestu institutu se vede a se fi împedecatu acumu de multu, că se nu-si pota eserceă influinti'a salutare în viet'i'a baserecei nostre.

Cu privire la acestu obieptu vorbindu mai multi dintre membrii adunantiei sinodali, cari prelunga apretiuirea cuvenintiosa a institutului sinodeloru diecesane deă rîndulu siau esprimatu adunc'a sua dorere, ca vedu negrigitu și împedecatu acestu institutu salutare pentru viet'i'a baserecescă, pre care baserec'a nostra că credentiosa conservatoria a dateneloru vechi baseresesci pana în temporele mai noua l'a conservatu prelunga tota vitregi'a timpului și a împregiurariloru prin cari a trecut.

În urm'a acestor'a adunanti'a sinodale că se făca catu-i stă prin potintia pentru reinvierea institutului sinodale diecesanu din partesi a decisu: „Că în obieptulu acest'a se astérna un'a suplica scrisa de catra D. D. parochi ai ambeloru tracturi reprezentati în sinodu, catra veneratulu ordenariatu metropolitanu, în carea se și esprime rogarea, că acelasi maritu ordenariatu cu parintiésca întieptiune se dispuna lucrurile asiá în catu clerulu Archi diecesei catu mai curendu se pote conveni spre asi esprima lipsele și dorintiele într'unu sinodu diecesanu.“

Era încatu pentru compunerea acestei suplice la propunerea și motivarea O. D. Teodoru Laday reprezentantelului comunale adunanti'a sinodale a rogatu presiđiulu, că se se ingrigésca, și se dispuna că aceea se se compuna. — Ce și primindu Presiđiulu și plenindu la tempulu suu a prezentatu adunantiei un'a suplica compusa, carea prelegunduse și acceptanduo adunanti'a de a sua s'a și subserisu de toti D. D. reprezentanti ai sinodului. (Vedi la calcaniulu protocolului.)

Dupa finitulu acestoru conclusa presedintele a provocatu preotimea tractuale din tractulu Blasiiului că sesi aléga pre cale constitutionale oficialii tractuali, carea urmandu provocarei a și alesu, de asesori tractuali pre O. D. D. Ioane Olteanu Parocu în Bucerdea și fostu vice-protopopu alu tractului Blasiiului, Alesandru Munténu parocu în Veza, Vasiliu Marculetiu parocu în Cergaulu mare, Nicolae Medesianu parocu în Manaradea, Alesandru Albini parocu în Ciufudu, și Nicolae Vlatiu parocu în Obregia, că suplinitori onoratii D. D. parochi Ioane Papi parocu în Cratiunelu, Ioane Harsianu parocu în Cenadea, și Petru Aronu parocu în Spatacu.

De fiscu tractuale s'a alesu O. D. parocu din Türiu Georgiu Dragia; éra de notariu tractuale au alesu pre D. Dr. Ioane Bobu profesore de teologia în Blasiiu.

XIV. Presedintele propune adunarei spre consultare, despre modulu publicarei statuteloru acestui sinodu.

La acést'a propunere decide adunanti'a că acestu operatu alu Sinodului onoratulu presiđiu se lu substerna și maritului ordinariatu metropolitanu din oficiu și totu o data se dispuna că se se și tiparesca pre spesele comuneloru baserecesei și dupa aceea numai de catu se se publice în 3 dumineci dups oalta în singuratecele Baserecei de catra parochii respective. —

Dupa acestea la provocarea presiđintelui ne mai aflanduse nimene, care aru mai avé de a propune ceva spre desbatere, presiđintele a încheiatu sedinti'a sinodale pentru acumu cu un'a vorbire în care esprimendusi sperarea ce o avea, că în acestu actu momentosu va fi adjutoratu prin svaturile întieptele ale confratiloru preuti pleni de esperiintia, și gratulandusi, cumca în acést'a sperare nu s'a însielatu, le multiumesce, și le poftesce dela Dumnedieu Parintele lumineloru totu darulu deseversitu și tota darea cea buna că cu asemenea energia se mai pota concurge cu adjutoriulu loru și la alte sinode. —

Dupa aceea sculanduse O. D. P. alu Sancelului Zacharia Branu într'o vorbire preacomodata espunendusi covingerea, ce o avea în activitatea sinodului încă înainte de începutulu lui, și acést'a din caus'a că sciá cumcă va avé unu conducatoriu resolutu, espertu, aptu în person'a pre O. D. presiđinte, se bucura, că efeptele sinodului au și responsu predeplinu acestei convingeri ale suale, de unde nu numai

multimesce pré-onoratului Domnu presiedinte in numele intregii adunantie sinodali, dara provocanduo pre aceeași se consune in urarile suale „din preuna cu dens'a a rōstittu pré-onoratei Domniei sale unu“ se traēsca sgomotosu „— in urm'a carora dupa intonarea imnului „marire intru celi de susu“ se desfacu siedinti'a.

Éra dupa améadiu adunanduse reprezentantii sinodali la subscrierea protocolului, acest'a antea s'a cetitu si verificáu dupa aceea s'a scrisu.

Urméza suscrierile 73 preoti si 72 curatori primari.

Blasiu, 8. Martiu 1864.

Epist. Pastorală a Patriarcului din Constantinople*)

SOFRONIU, prin grati'a lui Dumnedieu, mitropolitu alu Romei noue si patriarcu ecumenicu.

Eminente mitropolitu alu Ungrovlahiei, pré onorabile ecsarchu alu Plaginei si vicariu alu Cesariei in Capadocia, prin grati'a santului spiritu, fratele nostru pré dilectu, si colaboratoriulu umilitatii nōstre Monsegiore Nifonu, grati'a si pacea Domnului fia cu voi.

In mediu-loculu spaimei si tulburarii ce au causatu bisericeii celei mari a lui Cristu si celoru-alte besereci ortodoxe sustragerea si usurparea proprietatiloru si sacreloru loru ofrande, ce guvernulu principiariu a cutesatu a face, calcandu legile divine si umane, si cari au fostu desaprobate de tōta lumea crestina, una intristare noua multu mai amara, fratele nostru, pré iubitu, a patrunsu anima nōstra, din cauza scirii de curendu respandita aci, ca totu acestu guvern, nu sciu prin ce pecate urmandu, a persecuta totu ce mai pórtă semnul vechiloru pietati si ilustratiuni, dupe ce s'a grabitu a introduce noulu calendariu numitu gregorianu in locul celui vechiu, care din tempii cei mai antici, se afla in usu in beserie'a orientala, s'a apucatu a sgudoii chiaru bazele credintiei ortodoxe; ca fara a se feri, ci, din con-

tra, servindu-se pe facia de fortia si de violintia, impune societatii crestine din acele locuri abjurarea, vai! a dogmeloru traditionali ale acestei sante beserice ortodoxe, in senulu cariea este nascutu.

Dupa cele ce amu aflatu noi ca conformu ádeverului, nu numai ca din inaltimea tribunei sacre au cadiutu, din ordinulu guvernului, provocatiuni la apostasia, daré si simbolulu credintiei a fostu recitatu in beserice eu intercalarea condamnata de comitetele ecumenice. Pré santia vōstra ve puteti facilmente imaginá spaima si tulburarea ce aste noutati au causatu acestei mamē spiruale, santa beserica a lui Christu.

Cu tōte astea, in mediu-loculu acestoru scomote desagreabili, a resunatu si una voce consolatória, care ne a implutu spiritulu d'ua bucuria indescriptibila: acésta este resistintia magnanima a Eminentiei Vōstre, ardōrea divina si zelulu de adeveratu pastoru, cu care a-ti alergatu in apărarea turmei vōstre contra unoru asemeni atacuri si curse satanice. Pentru aceste cuvinte, noi v'amu laudatu in sinodu si v'amu impletitu ua cununa de oratiuni si binecuventari, si venimu prin presintele scrisori patriarcali si sinodice a ve esprima bucuria nespusa ce simte sant'a biserica a lui Christu din cauza, ca Emlntia Vōstra, custode in coruptibile alu depositului sacru ce vi s'a confiatu, a-ti imprimatu caracterulu episcopale si totu santulu cleru sigiliulu unei noue ilustrari si a-ti datu bisericeii ocaziunea a se glorifca ca credintiosi, apertori a-i dreptariloru s'ale, sunt la inaltimea misiunii loru: venimu totu o data, in acestu momentu criticu pentru turma vōstra, a ve intinde mana de ajutoriu, a ve consola prin simpatiele nōstre fratiesci si a incuraja zelulu vostru divin in lupt'a acésta.

Avemu sperantia neclintita, frate pré scompu, ca de la esemplulu vostru celu curagiosu depinde in mare parte victori'a, adica anularea funestelor proiecte ce se urdiescu. Totu santulu vostru cleru va urmá neaperatu marsia vōstra inspirata de D.dieu, si vocea vōstra pastorală, resonandu la urechile tulburate ale oiloru vōstre, le va opri d'a cadé in prapastia catra care sunt impinse.

Beserie'a lui Christu, basandu-se pe puritatea simtiementelor vōstre si pe temerea de Dumnedieu de care sunéti animati, este sigura, ca Emlntia Vōstra nu va suferi a se face nemicu contrariu ca-

*) Reprodusa in Bucinu din diurn. Le Nordu; ca condamna pe Principele Cusa pentru secularizarea monastiriloru si spargerea cuibului greco rusescu. (Vedi si Gazeta Nr. 34.)

racteriului vostru de mitropolit ortodoxu, datoriloru vóstre catre Dumnedieu séu santeloru canóne, fia din dorintia de onori vane, fia din temerea de amenințari seu de torture corporali, si ca nu veti sacrifica nisce bunuri pretiose si imortali pentru placeri vane si pamentesci, espunendu-ve numele la ua condemna-re perpetua; ci ca, din contra, veti nesocoti veri-ce durere si veri-ce pericolu personale, si ca veti fi gata a ve sacrifica viétia pentru salvarea oiloru vóstre spirituali.

Cu acésta convinzione in privintia vóstra, dupe reflexiunea facuta in sinodu despre cea ce datoriele imperiose ale misiunii vóstre spirituali ne ordona sa facemu in aceste grave impregiurari, si in privintia celoru ce se urdiescu la voi contra credintiei unei populatiuni crestine, si fiindu decisu a adresa mai antaiu avertismente eclesiastici M. S. principelui Alesandru Ioanu I, amu decisu se insarcinamu cu acésta pe Eminentia Vóstra, pentru-ca sunteți mitropolitulu seu legitimu si canonicu; si pentru cuventulu inca cá Altetia Sea, de la urcarea-i petronu, n'a avutu nici ua data buna vointia a scrie Besericei, prevediendu póte tristele evenimente ce se petrecu; amu credintu cu totul inutile a ne adresa M. S. d'a dreptulu.

Prin urmare invitamu si insarcinamu, in virtutea autoritatii nóstre sinodice, pe Eminentia Vóstra se se presinte Altetiei Séle, cá tramisu alu besericei, sa-i vorbésca cu franchetia, sa-lu consilie si sa-lu aduca, ca parinte si mitropolitu, la pazirea datorieloru séle de chrestinu si principe (déca in adeveru Altetia Sea va fi promotorele usuparii violinti a institutiuniloru eclesiastice si religiose), sa demunstre liberu Altetiei Séle eroarea si ilusiunea ce-lu impingu a negri gloriosulu seu nume printr'unu actu nedemnu de totu chrestinulu onestu si prudente si cu atatu mai multu de capulu unei natiuni, c'unu cuventu prin violarea adeveratei si sanatósei profesioni de credintia crestina, si prin abandonarea la etatea acésta a credintiei ortodoxe a strebuniloru sei, pe catu timpu, in credinti'a acésta, fiindu alesu si glorificatu cá capulu unei natiuni ortodoxe, aru trebui s'o glorifice si elu la rendulu seu, imitandu pe vechii regi si suverani ortodoxi cari, atatu prin acte de pietate si zelulu religiosu, catu si prin intre-prinderi politice, si-ao facutu unu nume nemuritoriu.

Desceptandu prin asemeni consilie de parinte

atentiunea seriósa a Altetiei Séle, si reesindu a-lu face sa intieléga gravitatea lucruriiloru, eminentia vóstra ei va adresa in acelasi timp, mai cu séma in casulu candu aceste consilie aru remané din disgratia fara efectu, cele mai serióse observatiuni asupra exercitarii de putere contra consciintieloru copiiiloru ortodoxi ai santei Beserice, aretandu-i ca nici ua data unu suveranu legitimu, afara de epoca nefasta a persecutiunii christianismului, nu s'a servitu de acte de violintia contra credintiei suposiloru sei, si ca acestu principiu s'a respectatu chiaru printre natiunile straine Astu felu eminentia vóstra este datóre a opri pe Altetia Sea, in numele Besericei, de la ori-ce intervenire a puterii séle civile pentru cea mai mica alteratiune a traditiuniloru religiose, a dogmeloru si a misterieloru, a simbolului credintiei, si a ori carii alta materia religioasa si spirituale, fiindu cu totul scutita de juridictiunea civile si privindu numai directiunea legitima si canonica a autoritatii spirituale, care e datóre a conserva sacrulu seu depositu si a veghia la aperarea chrestiniloru ortodoxi, pentru cari noi cata se damu comptu lui Dumnedieu stapanulu nostru a totu-putinte si alu caroru sange va fi cerutu din manele nóstre dupe Ezechielu

Eminentia vóstra nu va omitte totu o data a da consilie si avertismentele necesarie functionariiloru publici si toturu celoru-alti chrestini, a veghia cu tóta atentiunea de conduita clerului, si mai alesu a predicatoriloru s'a preotiloru confesori, tienendu pe fia-care din ei in observarea sacreloru séle datorie si aplicandu, la casu de necesitate, penalitati spirituali novatoriloru si celoru ce, in cunoseintia de cauza, se departéza de calea drépta; c'unu cuventu eminentia vóstra, in aceste impregiurari si incercari durerósa, ve-ti intrebuintia mai pre susu chiaru din catu ve va sta in putintia, zelulu vostru infatigabile imitandu pe aceia dintre fratii nostri, cari au luptatu ua dinióra pentru pietate, pentru ca Dumnedieu, in momentulu remuneratiunii, se ve créda demnu de a ve pune in numerulu loru.

Santa beserica alui Christu avendu intentiunea, spre a implini tóte datoriele ce-i sunt impuse, a veni in ajutoriulu eminentiei vóstre prin tramitarea de ordine adresate chrestiniloru si prin intrebuintiarea altoru medie necesarie si utili pentru oprirea reului ce amenintia, ascépta a afla prin tr'unu respunsu alu eminentiei vóstre rezultatulu scrisoriloru de facia etc.

Subserisi: patriarcu lu constantinopolei, episcopii de Efesu, de Eraclia, de Amaria, de Carpatu, de Larisa, de Mitilina, de Meliniu, de Castoria, de Rascopresreni, de Grevena, de Sisano si de Velesio. 8 Februaru 1864. (s. v.)

Comentarea Bucinului.

Amu comunicatu lectoriloru nostri cutesatóri'a epistola a patriarchulu Constantinopolei catra Mitropolitulu Romaniei. Acumu remane se intrebamu: deca mitropolitulu a respunsu patriarchulu? ce a respunsu? déca guvernulu a obligatu pe mitropolitulu se respunda? déca guvernulu Romaniei libere a obligatu pe mitropolitulu se aréte patriarchulu din Constantinopole ca cutesanti'a santiei s'ale este ne esplicabila, ca beseric'a romana este autocefala, ca suveranululu Romaniei nu-i póte vorbi in trebi d'ale tiei nici unu altu calogaru de catu numai mitropolitulu tiei, si acest'a numai in afaceri besericesci?

Déca patriarchulu voesce a se constitui papa orientelui, si déca puterile occidentali i permitu acést'a; déca in fine inalt'a pórtá nu vede la ce se espune tolerandu una asemen'a usurpare, apoi noi trebuie se ne facemu datori'a.

Este multu timpu de candu pré santia s'a mitropolitulu Nifon in temeiolu cavalerieloru séle, — pe care aru trebui intr'una diminétia se'lu intrebamu fórte seriosu cine i le-a datu, — se afla in relatiuni cu strainii. Déca mitropolitulu tiei se dovedesce, prin asemeni acte provocate séu chiaru numai primite de catra densulu, ca deschide portile strainului si trada cetatea; déca, prin amesteculu ce tolera strainului in beseric'a romana, voesce sa supleze pe ciocoi cari numai potu chiamá astadi, grati'a Domnitoriului romaniloru, influinti'a si baionetele straine in afacerile tiei; déca in fine mitropolitulu actuale nu va, nu póte, nu scie cumu se tiene scaunulu unei mitropolie autocefale intr'una tiéra libera apoi, este datori'a, imperiósá a guvernulu, sa-i aréte ca nu este mai multu de catu unu functionariu platitu alu statutui, si ca, séu trebuie sa se inspire de spiritulu de progresu si taria care domina astadi in Romani, séu trebuie sa se retraga intr'una chilia din Caldrusiani oru din Cernica spre a-si espia pecatele.

Nu, nici intr'unu casu si nici intr'unu chipu natiunea romana nu va suferi acésta batjocura venita asupra-i prin mitropolitulu tiei. Patriarchulu Constantinopolei e unulu din patru patriarhi ortodocsi, pe cari i veneramu cá ortodocsi, si dintre cari nici unulu mai multu de catu altulu nu au vre-unu dreptu asupra besericei nóstre autocefale, in capulu careia sta unu mitropolitulu autocefalu, care de faptu este si elu unu patriachu. Ce felu! Mitropolitulu tiei nóstre este unu consulu aginte alu patriarchulu din Stambulu? Nu avemu destui alti consuli reprezentanti ai atatoru puteri, cari ne amesteca Statului si juridictiunea lui?

Acésta cutesatória epistola a patriarchulu Constantinopolei credemu ca a indignatu tóte anemele simitóriie ale romaniloru cari au una schinteia de patriotismu si de demnitate nationala. Ne pare fórte reu ca D. ministru alu culteloru, poetulu Bolintinénu, nu s'a atinsu de locu de acésta insulta venita tronului si scaunulu archiepiscopale alu tiei prin mediulocirea unui functionariu alu seu, unui functionariu de sub juridictiunea sea.

Trebuie cá negresitu mitropolitulu, care nu s'a grabitu se-si faca indata datori'a, séu se se oblige a respunde oficiale patriarchulu Constantinopolei: cá elu nu si cunósce caderile; ca prin acésta epistola a facutu unu actu de usurpatione; ca mitropolie'a romaniei este autocefala; ca nu se póte recunósce nici unu dreptu de amesteculu alu patriarchulu Constantinopolei in afacerile Romaniei si ale besericei romane; ca acele patriachu nu are mai multu dreptu a se amesteca in afacerile nóstre decatu pe catu dreptu aru avé mitropolitulu Romaniei sa se amestece in juridictiunea si in afacerile acelei patriarchie, — si ministrulu Bolintinénu se publice prin Monitoria una asemen'e respunsu alu mitropolitulu catra patriachulu Constantinopolei. — séu sa-lu destitoe indata.

PROVOCARE ECONOMICA.

Eeca si vreo cateva puncte de modelu:
(Contiunare din Nrulu III.)

2. Fabricarea unui ogetu de casa buuu si eftinu!

La 12 cupe (ocale) de apa curgátóre se pune 1/4 puntu de miere (1/2 litra). —

Incaldiéscé apa, dar' ca se poti liusioru suferi man'a in ea, si miérea pune-o in ceva apa ferbinte. — Varsa apa caldútia in vasulu de osetu, pune in ea miérea subtiata cu apa ferbinte, mai pune apoi in vasu 1 cupa (oca) de vinarsu tare, 1 cupa de ogetu tare, 5 loti (28 dramuri) piatra de viu (care se leaga de parietii butiloru in care au fostu viu) care trebue pisata in pulbere marunta, si in urma mai pune unu patrariu de cupa (1 litra) de drojdii. Prin amestecarea astor'a incépe fermentarea (ferberea) si in 4 septemani se face ogetulu celu mai tare. — Dupa asta se scóte osetulu, se pune in glasi séu urcióre bine astupate si asiediate la unu locu réce, ear' vasulu osetaru se póte implé din nou cu cantitatea de apa, de vinarsu si miére, dar' fora se se mai pue cá antaiu si osetu, pétra de viu séu drojdii, si in 14 dile se face din nuou osetulu gata. Asta lucrare din urma se póte renoi de cate ori vei vrea si copii din copii potu intrebuintia asia osetarulu, fara se aiba trebuintia alu implé cá d'antaiu. — Vasulu osetaru trebue se sté la unu locu caldurosu, si véra in sóre sub unu acoperisiu óresicare.

La osetaru se intrebuintiédia unu vasu de dóge, de marimea care ti va placé, in astu vasu se face ceva mai josu de jumetate intr'o dóga o gaura, prin care se slobóde osetulu celu gata. In fundulu d'asupra sub dóga in care este gaura, inca se face o gauricica, pana la care se imple vasulu. Pe gaur'a din dóga se pune o pétra séu léspede, cá prin vasu se póta mereu circula aerulu.

(Va urma.)

Orfanii la mormentu!

Umbra pia, ce te ascunde
Estu mormentu iu senulu seu,
Spunemi, de ai scapatu din unde,
Cari plutescu spre Eliseu.
Este acolo vre-o scapare
Pentru celu ce face reu;
Si a orfanului strigare
Ore aude-o Dumnedieu?

Óre este resplátire

La cei morti, cu votamentu
Pentru a patriei fericire,
Libertate si pamentu;
Ore celi ce pentru tíera
Moru in lupta cá eroi
Spunemi inviavoru 'era
La judeciula de apoi?

Vediú, ca multi pre asta lume,
Chiaru si aceia ce au versatu
Sange scumpu pentru natiune
Adi cu totulu se au uitatu;
Si orfanii plangu ferbinte,
Ca su cá puii golasiei,
Candu i lase a loru parente
O seracii vai de ei!

Lumea adi cu totu 'si uita,
Ca sunt fiii de eroi
Ce si au pusu viatia 'n lupta
Cá se scape din nevoi.
Tíer'a, limb'a cea mareatia,
Pre cari ei le au preferitu
La copii si la viétia
Si lui Marte s'au jertfitu.

Copilasii o durere!
Pre la usi ambla cersindu
Si ne aflandosi mangaiare
Plangu micutii suspinandu;
N'are cine sei asculte
Cá aloru tata e 'n mormentu,
Si dorerea se li-o scurte
N'au pre nime pre pamentu.

Mergi dar' pia umbrisióra
Si vestesce 'n Eliseu
La acei, ce pentru tíera
Morindu, dormu acumu mereu,
Ca orfanii cei lasara
In viatia micutei
Umbla plangu cersindu prin tíera
O seracii! Vai! de ei!!!?

Ciceu-Cristuru, ca din giurulu resiedintiei odinora alui Mihaiu Eroulu.

Ioane P. Popu,
protá micu.